GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 5 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 11 Brasiovu 21/9 Februariu **1875.**

Telegramu prea tristu!

„Buda-Pest'a, in 18 Februariu 1875, 2 óre 45 minute, sositu la 4 óre 42 minute.

Baronulu VASILIU POPP repausatu eri séra, 8 óre. Ceremoni'a funebrale Sambeta. Immormentarea la Reginu.

Romanu.“

Asia déra br. **Ladislau B. Poppu,** presiedintele unui senatu la inalt'a curte de revisiune si cassatiune, consiliariu intimu alu Maiestatei Sale, distinsu si decoratu in recunoscinti'a mariloru sale merite personali, castigate pentru tronu, statu, patria, natiune, **Presiedintele** Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a unui poporu greu cercatu, decórea si fal'a natiunei romane, nu mai este! Parentele de familia, doiosu si iubitoriu; amicu sinceru si promtu a se sacrificá pentru adeveratii sei amici; omu nascutu cá se fia barbatu de statu in sensulu genuinu alu cuventului si cá se represente ori-unde patria, natiune, regimu; athletulu aparatoriu alu dreptului si alu dreptatiei; descendentele unei stravechi familie nobile romanesci; successoriulu in functiuni si demnitati alu unoru barbati romani, precum au fostu consiliarii de curte Mehesiu la Vien'a, Budai la Leopole, cancellarii Costa si Nopcea, s'a dusu si elu pe urm'a metropolitiloru Alexandru Andreiu, pe urm'a collegiloru sei in functiuni inalte, Emanuilu si Ioanu. Dorerile sale nu numai fisice, ci si cele psichice l'au rapitu dintre noi; ca-ci póte fi, ca nu amu meritatu, cá se-lu mai avemu!

Neuitate Vasilie, preachare Amice! In diu'a, in care mi-ai disu, ca ai desperatu de a mai vedé triumfandu dreptatea, ca inse in Transilvani'a inca nu-ti vene se te mai intorci si ca ai dori singuratatea, sagetile, care au trecutu prin sufletulu Teu celu inaltiatu si nobile, au trecutu si prin anim'a mea; déra mi-am tienutu de sacra datorintia catra Tine, a-mi ascunde marimea dorerei, ca-ce inca de atunci eramu ingrijati toti amicii tei pentru viéti'a Ta. N'ai avutu dreptate, ca ne-ai lasatu asia curendu; trebueai se mai astepti aici intre noi, celu mai pucinu cincisprediece, dóuedieci de ani, si noi in acelu tempu ne corregeamu de securu, uitamu dissensiunile, si **Tu** erai se dici cu deplina liniste: Acumu dimitte pe sierbulu teu Dómne!

Pana candu, Dumnedieule alu Parintiloru nostri, greutatea manei tale preste noi!

Pana candu torrentii de lacrime se nu se mai stérga de pre feciele nóstre!

Reflexiuni asupra unoru corespondentie private.

Domnulu meu! Me rogu cá se binevoiesci a da locu in vreunu anghiuletiu alu „Gazetei“ la urmatóriele explicatiuni, care precum scii, mi se ceru de catra unii ómeni curiosi.

In nr. seu 5 din 19/30 Ianuariu a. c. „Albin'a“ dela Pest'a, in midiuloculu torrentelui de invective, care i s'au prefacutu in a dóu'a natura, se provóca si la una epistola a mea privata, ce avusem onóre a scrie illustrului domnu Vicentiu Babesiu la Vien'a, unde se afla pe atunci in functiune. „Albin'a“ dice, ca eu „admirandu curagiulu si dibacia (n'am scrisu dibacia, ca e turcesce), cu care ar' fi aparatu domni'a sa autonomi'a Ardealului, -lu reflectamu totu-odata, cá se nu se expuna atatu de tare, ca-ci este omu saracu si are familia, deci póte se o patia reu; apoi popórale nu prea suntu recunoscatórie.“

De vreo diece ani incóce -mi facuiu de regula, cá chiaru si coprinsulu unoru epistole private se mi-lu conserva cu ajutoriulu pressei autographe. Mai inainte nu luam asemenea mesura de precautiune; de aceea nu pociu se sciu din cuventu in cuventu ce voiu fi scrisu domnului Babesiu inainte de acésta cu vreo 14 ani; déra déca d-sa crede, ca me póte compromitte ori-catu de greu cu acea epistola, séu cu ori-care alt'a esita din pén'a mea, -lu rogu se le publice ori-si candu, intregi. In catu pentru citatele „Albinei,“ declaru in faci'a patriei si a natiunei, ca ori le-am scrisu in 1861 ori nu, le subscriu acuma de nou, intru totu coprinsulu loru. Asia este, noi romanii ardeleni amu multiamitu totu-deaun'a la toti ómenii, fia fostu romani, séu si de alta nationalitate, cati au aflatu cu cale a ne ajutá intru apararea autonomiei marelui principatu alu Transilvaniei, séu in vreunu parlamentu, séu pre calea publicitatiei, ori pe a diplomatiei; déra nu sciu se fimu comissu vreodata absurditatea politica, cá se alegemu deputati pentru diet'a Transilvaniei din altu statu, séu fia si numai din alta provincia a imperiului, déca individulu respectivu nu a fostu cumva naturalisatu (indigenatu) la noi.

Am rogatu pe dn. V. Babesiu, cá se se nu expuna? Déca am urmatu asia, mi-am inplinitu numai datori'a de omu si de crestinu catra unu tata de familia numerósa, cum erá si a mea, cu acea diferentia inse, ca eu nu eram in functiunea statului. De altumentrea eu am repetitu acésta opiniune a mea la nenumerate ocasiuni, dicundu natiunei nóstre: „Ne versaramu sangele, pentru cá se avemu functionari de nationalitatea si limb'a nóstra; si ridicaramu pe umerii nostri, preste cadavrele miiloru de romani sacrificati in bellulu civile, si acuma ce pretendemu dela acei functionari? Cá se sierbésca d i n t r ' o d a t a la cate duoi domni, unulu mai seversu decatu altulu? Cá se se amestece in politica? Se-si franga gâtulu, séu in celalaltu casu, se se faca de ura si urgia cu natiunea sa? Se-si inplinésca fia-care loculu cu onóre in sfera de activitate, care i se da, si numai cu atata inca voru face servitiu essentiale patriei si natiunei.“ Déra despre functionari -mi voiu luá voia a vorbi cu alta ocasiune, pre catu voiu mai sta pe acasa.

„Popórale nu prea suntu recunoscatórie.“ Acestu adeveru este constatatu in mii de casuri prin istoria si experientia. Déca are cineva curagiulu se spuna despotismului individuale adeverulu in facia, trebue se aiba si barbati'a de a infruntá despotismulu si egoismulu masseloru, éra nu a le lingusi. Se nu intrebamu pe profetii évreiloru, nici se mai memoramu mórtea lui Socrates, maltratarea séu exiliulu unoru barbati cá Miltiades, Themistocles, dreptulu Aristides si bunulu Cimon, se intramu in istori'a popóraloru móderne, se intrebamu ce au patitu barbatii loru cei mai renumiti, carii s'au sacrificatu pentru ele, nesjutati, nesparati, parasiti cu totulu, alteori chiaru maltratati si ucisi; in cele mai multe casuri inse lasati peritori de fóme si de golatate. Ve trebuescu catova sute de exemple? Incepeti dela Nicola Rienzi, Savonarola, Corneille, Milton, Butler (care a moritu de fóme 1680), Klopfstock, Gellert si pana la Schiller. Numerati si pe acei nemti eruditi, carii cadiuti in pessimismu si desperatiune, au moritu in casa nebuniloru, si — lucru fatale, cu catu mai geniali, cu atatu mai nefericiti. Déra ce amblu eu pe la alte popóra? Luati a mana biografii'a romaniloru G. Sincai, Nicóra, E. Murgu si pana la a lui Dim. Bolintineanu. Pana se afla in vietia, in casulu celu mai bunu, li lass peritori de fóme, obiecte de compatimire; dupa mórte le facu apotheose, adeca-i numera intre semidei. Unii omeni geniali se nascu prea curendu pentru generatiunea loru, care nu-i pricepe, nu-i ajunge cu mentea ss. Ecca de ce me temeam eu pentru illustrulu publicistu din Ungari'a, si de ce m'am temutu eu, a scapatu atunci, a patit'o inse cu c. Andrássy.

Intr'acea se pare, ca modestele mele reflexiuni, pe care le voiu fi facutu in a. 1861, voru fi prinsu ceva locu la genialele meu dn. collegu in a. 1862, mai virtosu dupa cele ce i s'au intemplatu cu fostulu cancellariu alu Ungariei cont. Forgách. Dn. V. Babesiu adeca binevoi a se adressá catra mine cu una epistola lunga de dato 17/5 Ianuariu 1862, din care-mi permitu si eu a scóte la locu acesta cam a siesea parte. D-sa din inalt'a positiune in care se afla pe atunci, ajutatu de connexiunile sale din regiunile superiore ale capitalei imperiale, pe langa alte informatiuni de natura delicata, care fara permissiunea d-sale nu voiescu a le publicá, -mi dete si urmatóri'a instructiune, pe care o am decopiatu aici ad literam:

„Eu socotu, ca pentru noi deocamdata va fi bine se ne portamu catu de passivi; celu pucinu nu ne vomu strica cu unu natarau, pentru altu nemultiamitoriu (!) si nime nu ne va poté arunc'á in facia, ca suntemu unelte venali! La timpulu seu firesce, ca ér' ne vom opintí, si sum convinsu, ca atunci ér' li se va rupe spre marea loru amaritiune — contrariloru nostri pelcuti'a de pe ochi.“

„Peste totu eu asiu fi de parerea, ca causele personali, causele ambitiunei individuali de ocamdata se le aninamu in cuiu; eu prea me bucuraseniu pre candu cetiiu in „Gazet'a“ dela D-Ta o asemenea admonitiune; pentruca intr'adeveru din partea unoru frati s'a pecatuitu tare in acésta privintia.“

Fia de ajunsu acestea duoe aliniate; ca-ci indata apoi urmédia unele invective personali de pe la Lugosiu, caracterisate cu „misielia nespusa.“

Noi romanii din Transilvani'a nu aflaramu cu cale a urmá in anulu acela intieleptului consiliu pe care ni-lu dá dn. Babesiu indata la siese septemani dupa ce trecuse dela curtea de cassatiune sub comand'a lui Forgách si a gubernatorului c. Pálffy; noi adeca nu voiramu se inauguramu pe atunci asiá numita passivitate, ci tocma din contra, ne incordaramu din tóte poterile, cá se o scótemu acolo unde o amu si scosu, adeca la d i e t ' a t r a n s i l v a n a (Iul. 1863). Dn. collegu inse ne va sci ertá acea lips'a de subordinatiune cu atatu mai usioru, cu catu noi sciamu din sorginti diverse acea ce ne scrise chiaru si d-sa, in acesasi epistola in acesti termini: „Ce se-ti spunu. In ministeriulu de statu *) inca si acumu totu nu incéta a ne predicá, ca caus'a nóstra nici e ingropata, nici uitata, ci se va decide catu mai curendu spre deplin'a nóstra multiamire.“

Intr'acea de si noi aici „nu ne portaramu catu de p a s s i v i“ in anii 1862—4, totusi dn. Babesiu póte se fia fórte indestulatu cu portarea nóstra posteriora, ca-ci adoptandu noi sublim'a idea a d-sale, din simpla passivitate desvoltaramu successive „politic'a r e s i s t e n t i e i passive,“ firesce inse cu conditiune, cá „la tempulu seu éra se ne opintimu,“ si dn. Babesiu „este convinsu, ca atunci éra li se va rupe spre marea loru amaratiune, pelcuti'a de pre ochi.“ —

Asiu mai avea inca alte duoe epistole private a le illustrului collegu, una din 1861 plina de complimente si de admiratiunea catoru-va articlii din „Gazeta,“ alt'a confessionale, excellenta; voiu inse a supprime ori-ce excerpte ulterióre. Cu cele care se vedu la locu acesta, voiam totu-odata se aratu acelui care va vrea se védia, ce lucru delicatu este, a se provocá cineva la midiuloculu discussiunei cestiuniloru p u b l i c e, la epistole p r i v a t e, si cu cata prudentia si discretiune trebue se fia ori-cine in asemenea casuri, pentru cá se nu patia cumu patise inainte cu vreo 1930 de ani A n t o n i u cu C i c e r o n e, candu acesta -lu spalá in faci'a senatului cu sapunu de caramida, ca-ci cutedíase a produce in publicu una epistola privata familiaria adressata lui Cicerone, cu scopu de a-lu compromitte pe acesta. „Cate glume nu se scriu in epistole private, care déca se divulga apparu cá secaturi, si cate lucruri seriose, care nicidecumu nu trebue publicate *). Inse ce me ducu eu pe duose mii de ani inapoi? Au nu vediú lumea, ce patira acumu in dilele acestea, prin publicarea de scrisori private, cativa diplomati si ministrii in caus'a lui Arnim din Prussi'a si multime de alti ómeni de positiune innalta in caus'a lui Ofenheim. Si apoi nu le-au fostu de ajunsu mai alesu popóraloru subjugate, deschiderea scrissoriloru prin acelea cabinete negre si fieróse de pre la poste? Mai trebue se se denuntie si ómenii unii pe altii?

Cu tóte acestea inse repetu: Ori-cine afla placere de a me compromitte pe mine in persóna prin publicarea epistoleloru private, se o faca fora celu mai micu scrupolu; numai se se feresca — déca este romanu — cá se nu compromita c a u s ' a din ura personale.

G. Baritiu.

Brasiovu, in 20/8 Fauru 1875.

Noulu ministeriu unguresc se nasce sub mari si grele doreri. Combinatiunile vechi cadu si se nasce combinatiuni noue. Se vorbesce multu de coalitiune, de fusiune intre partite, inse pana acum nu se vede decatu confusiune. Prin insarcinarea actualului primu-ministru Bittó cu negotiatiunile referitórie la impacarea partiteloru intre sine si la formarea noului cabinetu, s'a datu cea mai elocuenta proba, ca Sennyey si Lónyay deocamdata nu suntu potiti a face parte din noulu cabinetu. Si lumea crede, ca Andrássy ar' fi acelu escamatoriu, care a pusu in miscare tóte mastinele, cá se paraliseze venirea la guvernu a acestoru duoi barbati, cu cari dinsulu nice in ralu n'ar' merge bucurosu. Astfeliu de presente se negotiésa numai cu Colomanu Tisza, care ar' fi asecuratu pre Domnitoriu despre bunele sale intentiuni. Elu fù primitu in audientia la Maiestatea Sa si in presenti'a lui Bittó si-a desfasiuratu programulu, pre basea caruia crede a poté formá o maioritate in camera. Atatu Tisza, catu si Bittó se afla de presfote in Budapest'a, unde se continua firulu negotiatiuniloru incepute in Vien'a. Andrássy lucra de asta-data numai de dupa culisse. Precum se vede, acésta anormala stare de lucruri are se doreze inca. Scirile din urma spunu, ca crisea nu se va poté resólve pana catra finea septemanei venitóre; noi inse suntemu de parerea, ca va trece aprópe si lun'a viitória si bugetulu anului curinte nu va fi votatu, guvernulu nu va fi consolidatu. Scirea despre disólverea camerei nu este tocmai neintemeiata. In asemenei impregiurari tóte suntu cu potintia, tóte suntu ertate.

---

*) „Quis enim unquam, qui paulum modo bonorum consvetudinem nosset, literas ad se ab amico missas, offensione aliqua interposita, in medium protulit, palamque recitavit? Quid est aliud, tollere e vita vitae societatem, quam tollere amicorum colloquia absentium? Quam multa joca solent esse in epistolis, quae prolata si sint, inepta esse videantur? Quam multa seria, neque tamen ullo modo divulganda? Sit hoc inhumanitatis tuae, stultitiam incredibilem videte.“ Item: At ego tuas literas, etsi jure poteram a te lacessitus, tamen non proferam etc. Cicero Philippica secunda in M. Antonium C. IV.

Precum observamu in numerii precedenti, crisea ministeriale din Budapesta a provocatu crise ministeriale si in Vien'a. Dilele aceste siefulu cabinetului actualu din Cislaitani'a a facutu urmatóri'a dechiaratiune catra capii partitei constitutionali: „Suntemu satui — dice Auersperg — si nu ne mai potemu lasá se ne sicanezo camer'a deputatiloru. Nu scimu, déca trebue se traimu, séu se moriimu. Acestei situatiuni trebue se-i punemu odata capetu. Guvernulu este necessitatu a pune in camera cestiunea de incredere... Deocamdata inse asecura pre partisani, cumca ministeriulu se bucura de incredereea neclintita a Domnitoriului." Cu tóta acésta incredere inse, faim'a spune, ca monarchulu ar' fi disu catra Auersperg: „In privinti'a ministrului Banhans D-ta mai amagitu... Mie-mi trebue ministri intregi, in tóta privinti'a intregi." De aici se potu esplicá apoi faimele, cumca Kellersperg este desemnatu cá siefu alu noului cabinetu in Cislaitani'a, Koller, actualulu ministru de resbellu, cu affacerile interne, éra loculu seu -lu va ocupá baronulu Edelsheim-Gyulay, comandantele generalu din Ungari'a, care fù chiamatu la Vien'a.

De asta-data ne aflamu in placuta pusetiune, de a comunicá si din Angli'a cea pucinu amica romaniloru, o dechiaratiune favorabila pentru statulu romanu. Lordulu Derby, respundiendu la o interpelatiune, ce i s'a adressatu din partea unui deputatu in parlamentu, dise intre altele, ca negotiatiunile privitórie la tractatele de comerciu cu principatele dunarene se continua si ca nu este nice o temere de a se turburá pacea. Poterile suntu in intielegere de a recunósce, ca principatele au dreptulu de a incheiá tratate de comerciu, inse poterile credu, in contra opiniunii Angliei, ca principatele posedau acestu dreptu prin tratatele loru cu Pórt'a si ca prin urmare nu aveau nevoia de consentiementulu prealabile alu Portii.

Cricau, in 12 Fauru st. n. 1875.

Intrebarea de di in tempulu de facia la Romanii transilvaneni e tienerea conferintiei generale.

De candu au esitu bravii nostri Clusiani, adunati in clubu nationalu, cu programulu loru pentru o conferentia nationale, in care se se decida tienut'a romaniloru transilvaneni la alegerile venitórie, tóta romanimea cu deosebire cea transilvaniana se occupa cu tóta seriositatea de ide'a conferintiei indicata de catra Clusiani, discutanduse prin diuaria si cluburile deosebitelor tienuturi, nu intrebarea conferintiei insesi, despre a careia necessitate nu are nimene indoiéla, ci programulu, dupa care se se puna in viatia ide'a conferintiei.

Déca cautamu la programele desfasiurate prin diuariale romane, acele le aflamu tóte diferitórie unele de altele; totu asia diferitórie aflamu si concluse cluburiloru aduse cu privire la acele programe: — mai in tóte, alte auctoritati conchiamatórie, alta di, pe care se fia conchiamata, alta modalitate, dupa care se se conchiame, ba chiaru si cu privire la partile constitutive ale acestei conferentie inca diferescu parerile. Prelenga aceste unii mai esira si cu parerea de a fi chiamati la conferintie si Romanii ungureni baremu cu votu consultativu. — Cate capete atatea pareri — atatea consilia!

Multi voru dice: lasa, ca e bine asia, — e timpu inca destulu pana la alegeri, se se cérna bine lucrulu, cá se nu avemu causa de a ne caí, ca ne-amu prea pripitu cu lucrulu. Asia e! se se cérna bine lucrulu, numai se bagamu bine de séma, cá nu cumva ocupandune prea multu cu vorbele se intardiemu: cu fapt'a, patienduo cá la alegerile din anulu 1872, candu atatu ne pregatiramu, atatu asteptaramu ací dela metropoliti, ací dela alte persóne cu auctoritate si popularitate, cá se conchieme o conferintia nationala, atatu ne disputaramu despre competinti'a in conchiamare a comitetului permanentu din 1861 si despre necompetinti'a acelui, totu asia si despre a celui alesu la Mercurea, pana candu ne ajunse muculu la degete si ne arse — inca uritu.

Tempulu tace si trece, nu astépta dupa nimenea, — pana la alegeri, ce e dreptu, mai este inca unu tempu bunicelu, déra totusi se bagamu bine de séma, cá nu cumva adversarii nostri, vrendu a se folosí de neintielegerile nóstre, se grabésca mai tare, decatu déra amu socotí, si se facemu de nou unu fiasco, aflandu-ne alegerile nepregatíti — fara programa, fara directiune, care lucru neasteptatu ar' dovedí o nematuritate nedisputabile in folosinti'a drepturiloru politico-constitutionali.

Lips'a conferintiei e nedisputabile, — in principiu toti suntemu de accordu, parerile divergéze numai in punctele: ca cine se o conchieme? pe ce dí se fia conchiamata? in ce proportiune si dupa care modalitate se fia chiamate partile ei constitutive? cine? ce clasa de ómeni se fia indreptatiti a lué parte la acea? unde se fia loculu conferintiei? Totu atatea intrebari mai grave decatu, cá cineva se se afle auctorisatu ale deslegá singuru dupa bunu capulu seu, si inca spre indestulirea toturoru.

Bine! déra intrebarile aceste totu trebue deslegate, si inca dupa parerea mea catu mai ingraba, pentruca pana atunci conferinti'a tocmai din caus'a greutatii acestoru intrebari nu se va poté tiené, neavendu nemene vóia de a se espune criticei celoru din intemplare neindestuliti cu óre care programu, dupa care cutare conchiamatoriu ar' vedé de bine a o conchiamá.

Deci, standu tóta pedec'a in diverginti'a pareriloru asupr'a punctelor de mai susu, de sine urmédia, ca conferenti'a nu se va poté tiené, pana candu parerile divergenti nu se voru unificá, déra cá acele ori prin diuare, ori prin adunarile cluburiloru se se póta unificá — dupa esperiinti'a din trecutu — anerói'a credu.

Parerile divergenti asupra intrebariloru de mai susu, dupa parerea mea, s'ar' poté unificá mai cu inlesnire, déca acele intrebari s'ar' deslegá intr'o conferintia representativa a toturoru cluburiloru din Transilvani'a si inca pe asta cale:

Clubulu din Clusiu, care a luatu initiativ'a conferintiei generale, si incatu sciu eu, e din mai multe parti avisatu a conchiamá insu-si conferinti'a, se provóce tóte cluburile din Transilvani'a a-si trimite cate 2 representanti la Clusiu pe o di anumita, unde representantii tramisi adunanduse si constituindose in conferintia sub presiedinti'a presiedintelui clubului Clusianu se iè la desbatere tóte punctele, cari astépta deslegare, pe rondu unulu cate unulu, aducendu conclusu pentru fiesce carele punctu cu maioritate de voturi, — concluselе pe asta cale aduse voru aré apoi valóre obligatória pentru tóte cluburile si alti singurateci, avendu de a se conchiamá conferinti'a generala conformu si dupa programulu statoritu in acésta conferintia. Statorirea si deslegarea intrebariloru pe asta cale su socotu, ca ar' odihní pe fiesce-carele interessatu, si disputele s'ar' ciuntá, éra conferenti'a generale — care e atatu de dorita — dupa inpregiurari catu mai ingraba s'ar' potè conchiamá.

Realisarea propunerii mele, ce e dreptu, e impreunata cu ceva siertía din partea celoru tramisi, déra déca de sila cá de voia buna jertimu atata pentru altii, óre pentru noi insine se nu potemu siertí ceva, candu ne cere caus'a nationale? Drepturile numai prin lupta se potu castigá, ér' cele castigate numai cu siertía se potu apará. Cine nu vré se se lupte si se sacrifice pentru drepturi, acela neci ca le merita.

Déca cineva va scí mai bunu midiulocu de a impacá parerile, decatu celu propusu de mene, facа-lu cunoscutu pre calea publicitatii, si eu din parte-mi -lu voi primí bucurosu.

Grigoriu Mezei-Munteanulu.

Din Romani'a ni se impartesiesce spre publicare acestu

MEMORANDU:

Ne vediendu veri-unu resultatu la petiti'a nóstra data D-lui Ministru Lucrariloru Publice cu dat'a Noembre 1874, sub-semnata de 340 orasieni Ploesceni, grabimu prin copia a o adressá cu respectu, in copriinderea de mai josu, si D-loru toturoru D-nii Ministri, D-loru Senatori si D-loru Deputati ai Romaniei, rugandu-i respectuosu a o luá in consideratiune, cá se nu cademu in trist'a necessitate a ne stramutá tot-felulu de afaceri si chiaru locuintiele, (precum s'a intemplatu si in alte State din Europ'a), langa contestat'a gara existente.

1875, Ianuarie 24.

Orasienii Ploesceni.

Domnule Ministru!

Din resultatulu lucrariloru Onor. Corpuri legislative, sessiunea estra-ordinaria precedente din anulu curentu, legea care ofera inlesniri comunicatiuniloru prin cai ferate, este din cele mai folositorie Societatii, ca-ci prin legatur'a retieleloru interne si la frontierele cu ale Austro-Ungarisi de arteri'a cea mare centrala a tierei si prin complectarea loru, nu numai ca o se avanseze comerciulu si industri'a nationala, dér' si tesaurulu publicu o se i se maresca venitulu.

Domnule Ministru! Cunósceti prea bine, ca Orasiulu nostru Ploesci nu impartasiesce de o potriva bine-facerile calei ferate, ca-ci gar'a existenta s'au stabilitu din nenorocire la extrem'a margine a Orasiului spre Sudu, nesatisfacundu in comunu trebuintiele sale, tragandu tóte beneficiele privitóre de infrumusatiari populari si de darueri, numai partea despre gara, remaindu partea despre Nordu in decadentia si in miseria. Lasandu dér' la Provedintia ameliorarea sórtei Hotelieriloru, a Hangiiloru si mai cu séma a carausiloru in genere, carii dupa infiintiarea cailoru ferate si-au perdutu rostulu existentiei, rerenimu la ale Orasiului in parte, ca pe lenga aceste nevoi, de se va realisá si mersulu calei ferate dela gara in susu, precum s'au insemnatu de D-nii Ingineri, apoi acestu Orasiu va fi de siguru in ruinare. Spre a se inlaturá dér' acestu reu, nu remane de catu se bine-voiti, D-nule Ministru, a ordoná schimbarea trasseului dela gara in susu spre frontiera, indreptandu-se mai anteiu spre capulu stradei Campinei printre beseric'a Sf. Treimi si Sf. Atanasie, a servi acésta retiea pentru transitulu marfuriloru etc. straine de Orasiu. Terenu fara dificultati si despagubita exproprietarirea cá pamenturi nelocuite, ér' importulu si exportulu Orasiului din partea despre Nordu se se slujésca cu o **alta gara séu statiune** stabilita la capulu stradei Campinei, extrema érasi margine catre Nordu, spre satisfacerea in comunu a trebuintieloru de interesse ale Orasieniloru si ale Judetieniloru si chiaru ale Strainiloru, ce o se intre si o se ésa din Orasiu printr'acea gara, scutindu-se totu intr'o vreme si de plati vane si perpetue pentru o distantia cá de 5 chilometre ocolu. Ear' cat pentru directi'a trasseului dela acésta gara in susu opinamu D-le Ministru, ca se se faca in linia drépta si in paralelu cu sioseao'a nationala pana intre Baicoiu si Floresci, spre a nu se mai face si alta taere proprietatiloru pene acolo. Distantia inlesnitóre pentru lucrarile de arta si de munca, incaperi de adapostitu, cu putiuri de apa, etc. Dobendindu cu inlesnire si Orasiulu Ploesci **apa curgetória** de care doresce de multa vreme, (acést'a inse dupe introducerea irigatiuniloru in Romani'a, pentru care a-ti bine-voitu, D-le Ministru, a luá initiativ'a), si de veti bine voí a pune indatorire concesionariloru a lucrá terasamentulu calei ferate cu planu economicu pana intre Baicoiu si Floresci, unde vine cu inlesnire apa dela mate'a Prahovei, figurandu intre drumulu feratu si sioseau canalu sistematicu, cá prin acést'a se se impartasiésca atatu proprietarii din ambele laturi, cat si Orasiulu de bine-facerea apei bine-cuventandu-se de tóte generatiunile Orasiului numele D-v., a Colegiloru D-v. si a toturoru representantiloru Tierei din ambele adunari, de ve-ti consimtí la acestu faptu maretiu.

Domnule Ministru! Precum a-ti bine-voitu a recomendá Onor. Corpuri legislative, trebuintiele de comunicatiuni ale altoru Orasie si localitati si s'au realisatu; bine-voiti, ne rugamu, sub-semnatii Orasieni Ploesceni se faceti totu asemenea si pentru Orasiulu Ploesci, ca-ci merita solicitudinea D-v. si a ambeloru corpuri legislative, pentru positi'a si viitoriulu seu celu prosperu, spre a se realisá dorintiele si necessitatile espuse printr'acést'a, pana nu se aproba lucrarile preliminarii urmate pene acum de Ingineri, facundu totu posibilulu cá se se infiintieze **Gara séu statiune** si la capulu drumului Campinei, dupa trebuintia, cerere principala, si veti crede, cu numai ast-felu se voru satisface trebuintiele sociale si politice ale localitatii.

Domnule redactoru! In nr. 9 din „Column'a traiana" pre anulu 1873 amu publicatu o lista de diuariele romane ce au aparutu in Daci'a traiana, dela anulu 1825 pana la Iuliu 1873; éra in nr. 1 din citat'a fóia pre anulu 1874, amu publicatu unu suplementu la acea lista, care contiene diuariele ce aparusera dela Iuliu pana la Decembre anulu espiratu.

Continuandu acea lucrare, amu onóre a ve alaturá o lista de diuariele ce au aparutu in anulu 1874 in provinciele Daciei lui Traianu; recunoscu ca acea lista e necompleta, fiindu-mi cu greu a-mi putea procurá tóte diuariele romane ce aparu in

Daci'a, Ungari'a si Austri'a; astfeliu, ca acésta lista o potu completá fratii nostri de preste Milcovu, de preste Oltu si de preste Carpati.

La acésta lista, alaturu o mica insemnare de cate-va diuarie, din diferite epoce, descoperite in urm'a publicarei listei din nr. 9 a „Columnei", spre a se putea completá diuariele din anii la care se refera.

De vomu compará list'a diuarieloru pre anii 1873 si 1874, observamu:

1. Ca in anulu 1873 au aparutu 102 diuarie, din cari 20 au tratatu despre litere, arte, sciintie, instructiune, istoria, educatiune, etc.; 5 diuarie umoristice, 5 oficiale; éra restulu de 72 politice. In anulu 1874, au aparutu 110 diuarie, din cari 22 scientifice, literarie, istorice, etc.; 7 umoristice, 7 oficiale; si restulu de 73, politice.

2. Ca in anulu 1874 au incetatu vre o 40 diuarie din cele ce au aparutu in anulu 1873, adeca mai jumetate din numerulu totalu alu diarieloru; ceea ce se póte atribui la lips'a de fonduri si de cetitori; astfeliu ca unu mare numeru de diuarie aparu si disparu pe fia-care anu, cá acele efemeride cari nascu cu resaritulu sórelui si se stingu deodata cu apunerea sórelui.

3. Intre diuariele ce au aparutu in acesti doi ani, vedemu, unele purtandu titluri escentrice pompóse cari in genere nu corespundu cu titlulu si cu ideile autorului, adeca cu scopulu ce-si propune, precum: Lumin'a, Impartialulu, Adeverulu, Tribun'a, Democratulu, Descentralisarea, Desteptarea, Opiniunea publica, Dreptatea, Cugetulu tierei, Poporulu, Fulgerulu, Tunetulu, Cetatiénulu, Fiiulu Romaniei, Flagelulu.

Asemenea fanfaronade, neimplinirea angagiamenteloru din partea redactoriloru catra abonanti, nici in privinti'a programei nici a predarei diarieloru cum si alte cause, au produsu apathie, desgustu pentru organele de publicitate; astfeliu ca nici materi'a importanta a unor'a nici critic'a altor'a nu mai facu o impressiune, cum facea la incepututu emanciparei presei; d'abia cate-va organe seriose atragu atentiunea publicului inteligente.

Primiti, domnule redactoru, etc.

C. D. Aricescu.

LIST'A

de diuariele ce au aparutu in Daci'a traiana in anulu 1874.

In Bucuresci: Monitoriulu oficialu, Romanulu, Press'a, Column'a lui Traianu, Trompet'a Carpatiloru, Viitoriulu, Le Journal de Bucarest, Analele Societatiei academice, Prevestitoriulu, Reforma, Telegrafulu, Poporulu, Revist'a contemporana, Ghimpele (umoristicu), Paraponisitii (umoristicu), Buletinulu Curtiei de casatie, Descentralisarea (cate-va numere), Diu'a, Moniteurs des annonces, Monitoriulu óstei, Monitoriulu literariu, Fói'a societatiei Renasceres, Dreptulu, Revist'a scientifica, Gazet'a medico-chirurgicala, Oltulu (de d. Macedonski), H' Ipa (Autor'a), La correspondance de Roumanie (Fr. Damé), Ingenierulu, Economi'a nationala (supl. la Revist'a scintifica), Gazet'a medicala, Curierulu financiaru, Nóu'a Gazeta (despre industria si educatia), La Roumanie, Lucratoriulu romanu, Fiiulu Romaniei, Tipografulu romanu, Asmodeu (umoristicu), Ἀνιβάλος (Paschidi), Mistri'a (francmasonicu), Curierulu familiei, Desteptarea, Opiniunea publica, Biseric'a ortodocsa romana, La Roumanie contemporaine, Curierulu de Bucuresci, Schitulu romanu din muntele Athos, Archiv'a rurala, Desbaterile Senatului.

In Craiov'a: Lumin'a, Gazet'a Craiovei, Adeverulu, Auror'a Craiovei, Curierulu Craiovei, Olteni'a, Post'a Craiovei, Monitoriulu comunei Craiov'a.

La Turnu-Magurele: Teleormanulu.

La Focsiani: Milcovulu, Gazet'a de Focsiani si Ecoulu Putnei.

La Ploesci: Democratulu. La Brail'a: Impartialulu, Observatoriulu, Lantern'a (umor.), Urbanulu, si O Σάλπιγξ. La Galati: Vocea Covurluiului, Orientalu, Buletinu comercialu (G. T. Boronzi) si Gardistulu civicu. La Severinu: Dunarea. La Buzeu: Curierulu de Buzeu. La Iassi: Convorbiri literarie, Publicatiani oficiale, Curierulu de Iassi, Dreptatea, Independinti'a romana, Revist'a israelita, Perdafulu, (umor.), Daraban'a (umor.), Cugetulu tierei. La Romanu: Armoni'a. La Ismailu: Opiniunea, Gazet'a de Ismailu si Flagelulu (umoristicu), La Bacau: Nuvelistulu, Buletinulu comunalu si Buhu'a (umor.) La Berladu: Samenatoriulu. La Piatr'a: Corespondintii'a provinciala. La Bolgradu: Ecoulu Basarabiei (Balduru Latiescu). La Husi: Vocea Husilorului. La Dorohoiu: Curierulu de Dorohoiu. La Botosiani: Lectorulu romanu. La Brasiovu: Orientulu latinu, Transilvani'a, Gazet'a Transilvaniei. La Sabiiu: Telegrafulu romanu. La Pest'a: Albin'a, Federatiunea si Famili'a. La Blasiu; Economulu si Fói'a scolastica. La Aradu: Gur'a Satului si Lumin'a. La Rom'a: Daci'a traiana. Predicatorulu satéuului Stejarulu si Icón'a lumei nu sciu positivu locului unde aparu.

Diuarie ce nu suntu trecute in list'a dela nr. 9 din Column'a lui Traianu.

Albumulu Pelerinilloru, in Parisu la 1851, de Dim. Bolintinéau. Zefirulu Istrului (elinu) in Bucuresci, la 1838. Archivulu filologicu, in Blasiu la 1869. Plebeulu, Poporulu si Secolulu, in Brasiovu si Sabiiu la 1868. (?) Gazet'a germana a Principateloru-romane-unite, (organu alu natiunalitatiloru) si Fói'a in limb'a germana si romana in Bucuresci la 1859. Siarivari (umor.), la 1865. Fói'a biuroului nationalu, in Iassi la 1868.

Literariu.

In cei patru n-ri esiti pana acumu din

TRANSILVANI'A

fói'a Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu pe an. 1875 aflamu urmatóriele materii:

Migratiune. Colonisatiune. Invasiune (Articlii destinati pentru informatiunea acelora, carii trecu in Romani'a). — Fragmente din istori'a regimentului alu II-lea romanescu granitiariu (inchiaere). — Liber'a muraria (Francmasonaria, schitia). — Consemnarea romaniloru ucisi in Clusiu la 1848—9, dupa sententi'a tribunaleloru de sange, intre carii au fostu si cativa preoti. — Date despre arrestarea si spendiurarea juristiloru Betraneanu et Simonis si a protopopului Vas. Turcu dela Catina. — Insemnatatea literaturei romane traditionali, de Dr. Gr. Silasi. — Necrologulu generariului Const. Nasturelu-Herescu. — Acte prealabili la memorandulu dela Blasiu din 1872. — Starea actuala a diaristicei la natiunea daco-romana. — Processe verbali. — Bibliografia etc. —

Pentru n-rii urmatori a venitu la redactiunea „Transilvaniei" dela Rever. sa domnulu canonicu prepositu Stefanu Moldovanu unu memorialu istoricu din cele mai interessante, despre evenimentele din anii 1848—9, insocitu de 79 documente, parte mare originali. Aceste documente si colectiunea ce se mai afla la Red., voru indeplini lips'a mai multora din cele arse in nóptea de 11 Marti 49 de catra insurgenti la Sibiiu, si voru aruncá lumina preste multe fapte, care astadi suntu apretiate pe dosu.

„Transilvani'a" ese in 36 pana in 40 de cóle pe anu, si este fói'a cea mai eftina in tiér'a nóstra, ca ci costa pentru membrii numai 2 fl., pentru nemembrii 3 fl. v. a., éra in strainatate 1 galbinu din cans'a taxei duple la posta. Se póte aboná la ori-ce expeditiune de posta catra onorat. comitetu alu Associat. trans. in Sibiiu. Exemplarie legate usioru din 6 ani trecuti se afla tote la comitetu in Sibiiu cu cate 3 fl. Din 1868 se afla numai 2 exemp. la Red.

Din Istori'a regimentului alu II-lea romanescu transilvanu (care in cercurile militaria fù primita bine si in unele garnisóne chiaru recomendata), se mai afla exemplarie la Redactiunea „Transilvaniei" cu 60 cr.

Bibliografia.

Literariu! „Pisic'a" pentru scolele popoporale romane" intogmita de T. Rosiu dupa „Cruger si Popp" cu 18. figure *) a inceputu a se tramitte toturoru Dloru prenumeranti.

Pretiulu unui exemplariu e numai 25 cr. In bolta, din a dou'a mana se-va vinde esemplariulu cu 30 cr. v. a.

Se pote capetá la Demetriu Varna in Lapusiulu-romanu (O. Lápos) si la D. Ioane Gamanu Tipografu in Clusiu (Koloszvár).

Acéia DD. prenumeranti, cari aru dori a prenumerá numai cate la unu esemplariu de proba se binevoiesca a tramite 30 cr. v. a. cá se li-se póta espedui sub „legatura cruciata" (Kreuzband). francata, cá-ci cu „Postnachnahme" se urca spesele mai susu decatu intregu pretiulu cartii.

Tabelle de pariete — 20. la numeru cu tipuri colorate si „Indreptariu" pentru docenti se mai afla la subscrisulu: pretiulu unui esemplariu e 4 fl. va. La prenumerarea mai multoru esemplarie se dau cate 20—25% rabatu.

Din „Geografi'a Ungariei" a trecutu editiunea prima — a doua va esi de sub tiparitu pre la 1 Aprile, a. c.

Pentru orientarea DD.loru prenumeranti facu cunoscutu ca eu me aflu cu locuintia in Lapusiu-romanu (O.Lápos.) unde de la 1 Fauru, a. c. s'a deschisu posta noua, prin urmare epistolele se mi-se tramita per „Dées" in „O.Lápos" deadreptulu.

Demetriu Varna *)
v. prot. si Insp. scol.

*) Celelalte foi romane sunt rogate a primi in colonele loru acestu annunciu literariu.

„ALBINA"

Institutu de creditu si economii in Sibiiu

Invitatiune.

Domnii actionari ai „Institutului de credite si de economii „ALBIN'A" se invita prin acést'a, in virtutea §. 48 din statute, la

A dóu'a adunare generala ordinaria,

care se va tiené la Sibiiu in 30 Martiu 1875 stilulu nou inainte de amédiu la 10 óre in edificiulu din strad'a Cisnadiei Nr. 7.

Obiectele:

1. *Raportulu generalu asupra operatiuniloru institutului in decursulu anului 1874, si presentarea bilantului.*
2. *Raportulu comitetului de revisiune.*
3. *Fipsarea dividendeloru.*
4. *Defigerea pretiului marcelora de presentia.*
5. *Fipsarea si destinarea sumei pentru scopuri de folosu comunu in sensulu §. 69 lit. g) din statute.*
6. *Intregirea consiliului de administratiune.*
7. *Alegerea revisoriloru de computu pentru anulu urmatoriu.*

D. D. actionari, cari in virtutea §§. 50, 51 si 52 din statute voiescu a participá la numit'a adunare in persóna, ori prin plenipotentiati, suntu rogati, a-si depune la cass'a Institutului (strad'a Macellariloru Nr. 30) actiunile loru impreuna cu cól'a de coponi, si eventualu doredile de plenipotentia, celu multu pana in 28 Martiu 1875 stilulu nou dupa amédiu la 6 óre.

Sibiiu, 3 Februariu 1875.

Consiliulu de administratiune
alu Institutului de creditu si economii
„ALBINA".

1—3

Cursurile

la bursa in 19 Februariu 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 26	cr. v. a
Napoleoni	—	—	8 „ 90½	„ „
Augsburg	—	—	105 „ 70	„ „
Londonu	—	—	111 „ 40	„ „
Imprumutulu nationalu	—		75 „ 75	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 90	„ „
Obligatiunile rurale ungare			79 „ 80	„ „
„ „ temesiane			77 „ 25	„ „
„ „ transilvane			75 „ 80	„ „
„ „ croato-slav.			80 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	960 „ —	„ „
„ creditului	—	—	220 „ 25	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.